

Asia: VN/7050/2023

Luonnos valtakunnalliseksi nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaksi (VANUPO) 2024-2027

Lausunnonantajan lausunto

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 1: Jokaiselle nuorelle polku eteenpäin

Tavoite 1: Nuori voi hyvin koulussa ja oppilaitoksessa

Koulujen ilmapiiri, kuten yhteiskunnan yleensäkin, on tiukentunut ja muuttunut haastavammaksi, etenkin juuri ja juuri sinnitteleville nuorille. Opettajilla ei tunnu olevan aikaa, motivaatiota tai osaamista tukea sitä erityisesti tarvitsevia nuoria. Tänä rajapintaan on osoittautunut toimivaksi malliksi koulucouchi toimintaa. Opettajakunnan ulkopuolella oleva aikuinen voi noukkia ne nuoret ja auttaa heitä. Tämä työ on hyvä olla nuorisotyön kanssa yhteistyössä. Myös nuorisokeskukset voivat tähän tarjota palvelujaan.

Tavoite 2: Jokaisella nuorella on pääsy mieluisaan harrastukseen matalalla kynnyksellä

On todella hyvä tavoite, että jokaisella nuorella olisi mieluisa harrastus mutta samalla se on erittäin vaativa tavoite! Tässäkin polarisaatio näkyy hyvin, osa nuorista harrastaa monta asiaa ja osa ei harrasta mitään. Jälkimmäisen joukon saaminen harrastuksen pariin on joko taloudellisen tuen takana tai sitten se vaatii työtä nuoren kanssa, jotta hän löytää mitä häntä kiinnostaa. Monella perheellä on taloudellisesti haastava arki, jolloin harrastamiseen ei välttämättä ole resursseja. Tämä hallitusohjelma ja -kausi ei toiminnallaan helpota tätä tilannetta. Ne nuoret, jotka eivät löydä paikkaansa maailmassa, eivät myös löydä mieluisaa harrastusta. Tämän ryhmän kanssa on tehtävä työtä, sparrattava kokeilemaan erilaisia asioita. Esim. nuorisokeskusten NUOTTA toiminnan kautta voidaan kokeilla erilaista toimintaa, omia rajoja ja ehkä löytää jotain ihan uutta elämään, ehkä uuden harrastuksen.

Tavoite 3: Työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten määrä vähenee

Pitää olla riittäviä resursseja ja tahoja jotka keräävät nämä ulkopuolelle jäävät nuoret, esim. etsivä nuorisotyö, nuorten työpajat yms. Nuorisokeskus- ja NUOTTA toiminta voi olla yksi sellainen toiminta joka auttaa nuoria löytämään takaisin elämänpolulle.

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 2: Monipuolista tietoa ja välineitä nuorten mielen hyvinvoinnin tukemiseen

Tavoite 4: Nuorella on pääsy oikea-aikaisiin ja laadukkaisiin mielenterveyspalveluihin

Mielenterveyshaasteita on. Kaikki eivät tarvitse pitkäaikaista terapiaa vaan joskus voi olla että pienempikin interventio riittäisi. Ei myöskään ole realistista ajatella, että sitä voisimme kaikille tarjotakaan. Pitää kehittää kevyempiä malleja, jolla voi ensin kokeilla. Osalle tämä varmaan riittäisi. Joku malli voisi olla toiminnallinen, eli tekemällä oppisi uusia käyttäytymis- tai ajattelumalleja.

Tavoite 5: Mielekäs vapaa-ajan toiminta vahvistaa nuorten mielen hyvinvointia

Katso tavoite 2 vastaus

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 3: Nuorten hyvinvointia tuetaan osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta vahvistamalla

Tavoite 6: Nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet yhteiskunnalliseen keskusteluun ja päätöksentekoon vahvistuvat

Nuorten osallistaminen päätöksentekoon ei ole ihan helppoa. Sen toteuttamiseen tarvitaan uusia malleja ja ilolla luemme, että vanupoon on kirjattu "Pilotoidaan nuorten osallistumismalleja valtionhallinnossa". Siitä voi ehkä ottaa mallia alueelliselle ja paikalliselle tasolle.

Tavoite 7: Nuorten turvallisuuden tunne ja turvallisuus vahvistuvat

Nuorten turvallisuuden tunne voi lisätä niin yksinkertaisellakin toiminnalla kun aina toiminnan, tilaisuuden tms. alussa nostetaan esille turvallisemman tilan periaatteet.

Tavoite 8: Yhteisöllisyyttä, yhdenvertaisuutta ja resilienssiä nuorten elämässä tuetaan

Koronavuodet vahvistivat yksinäisyyden ja jopa eristäytyneisyyden trendiä. Emme saaneet olla tekemisissä toistemme kanssa fyysisesti. Virtuaalinen kanssakäyminen vahvistui. Tästä poisoppiminen tai palaaminen yhteiseen tekemiseen vie aikansa ja vaatii tukea. Niille nuorille, jotka olivat tiettyssä kasvuvaiheessa tämän aikana tilanne on vielä haastavampi. Yhteisöllisyyttä pitää myös harjoitella ja leirimuotoinen toiminta on yksi niitä parhaimpia keinoja tähän. Jokainen lapsi ja nuori

pitäisi osallistua leiriin; miten asua yhdessä, miten sovitaan asioita, neuvotellaan jne. Tästä kokemuksesta syntyy yhteisöllisyys ja myös sosiaalista taitoa.

Nuorisotyön ja –toiminnan tukemisen linjaukset

Nuorisokeskukset ovat kiinteä osa nuorisotyökenttää, jotka tuovat oman tärkeän panoksensa nuorten tukemisessa. Esim. Villa Elbassa on vuosien aikana kehitetty mittava kansainvälinen nuorisotyö, joka sisältää sekä pedagogista liikkuvuutta, yhteisöllisyyttä, rauhankasvatusta että palveluja heikoimmassa asemassa oleville nuorille.

Painopisteet nuorisovaltakunnallisten osaamiskeskusten valtionapukelpoisuuden hyväksymiselle

Osaamiskeskukset voivat hyvinkin olla eri organisaatioiden yhteenliittymiä jonkun asian ympärillä.

Yksi painopistealue tulisi olla nuorten kanssa tehtävästä työstä seuraavien asioiden kanssa; human rights, democracy, peace. Tämän päivän nuoret ovat tulevaisuuden päättäjät, joten tukemalla nuorten demokratian, rauhan ja ihmisoikeuksien ajattelumalleja tulevaisuudella on toivoa. Villa Elba on ehdottoman kiinnostunut tällaisesta yhteistyöstä.

Suomen kansalliset tavoitteet nuorisovaltakunnallisen eurooppalaiselle ja kansainväliselle toiminnalle

Suomi tulee aktiivisesti olla mukana Eurooppalaisen nuorisotyöstrategian kehittämisessä ja toimeenpanemisessa. Suomessa olemme monessa asiassa edelläkävijöitä, esim. nuorisovaltakunnan koulutuksen järjestämisessä.

Yksi nostettava asia on: "Suomi vahvistaa nuorisotyön asemaa yhteisöllisyyttä vahvistavana toimintana". Tässä työssä nuorisokeskuksilla on suuri merkitys yllä ja pedagogisesti laadukkaana palveluntuottajana.

Muita näkemyksiä ohjelmasta

Jotta me toimijat voimme riittävällä päättävyydellä vastata vanupolun asetettuihin tavoitteisiin on myös oltava resursseja. Rahoitusinstrumenttien tarkastaminen ja hiominen samansuuntaisiksi on siis erinomaisen tärkeitä.

Silvander Catarina
Nuorisokeskus Villa Elba